

Костур Іванна (факультет культури і мистецтв)

Наук. консультанти – доц. Яремчук Н. Я.

ас. Маркевич С. Л.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГУЦУЛЬСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНЦІВ

«Мистецтвом руху і дзеркалом душі є танець.

Народний танець – носій національної культури.»

Клара Балог

Народний танець займає важливе місце в традиційно-побутовій культурі гуцулів і залишається одним із найстійкіших елементів духовної культури, акумулюючи в собі особливості етнічної історії, естетичних смаків та художнього мислення. Він допомагає розуміти настрої людей, їх почуття та ідеї, які виявляються за допомогою музики, ритмічних рухів, міміки, одягу, хореографічних образів.

Гуцульські народні танці є духовним явищем народної танцювальної культури українського народу, відрізняються своєю специфікою, яка збагачує основний стиль української хореографії [1]. Завдяки синкретичному зв'язку з обрядами, віруваннями, міфологією, виконання окремих танців зберегло своє первинне ритуальне значення. У таких танцях рух був магічним засобом спілкування з силами природи [2].

Хореографічні виражальні засоби обрядових та сольних гуцульських танців – рухи, жести, міміка – яскраві та лаконічні. Вони виконуються у помірному темпі, а участь в них могли брати лише деякі жителі, вибрані за віком і статтю відповідно до особливостей свят сонячного календаря. Наприклад, колядників вибирали у кількості 6 – 10 чоловік серед людей старших, шанованих.

Значну увагу, при викладанні народних танців Гуцульщини, треба приділити етнічним особливостям танцювального мистецтва цього регіону:

- ◆ їх сюжет є логічно обґрунтованим, відповідає дійсності та визначається за допомогою музичних і хореографічних елементів;
- ◆ виконуються в основному у швидкому темпі, виняток становлять старовинні танці – хороводи;
- ◆ вирізняються легкістю, емоційністю, динамічністю та чіткістю виконання;
- ◆ порядок рухів характеризується глибоким зв'язком тематики і змісту;
- ◆ рухи в хороводах чітко відповідають змісту пісень;
- ◆ основні кроки – прості та виразні;

- ◆ танцювання гуцульських народних танців виражає повагу в русі та ходженні, скромність, благородність, серйозність та збереження гідності. Чоловіки танцюють сміливіше, вище підносять ноги, виконують випади вперед та на два боки. Їх рухи енергійні, впевнені, в них проявляється відвага, сила;

- ◆ танцюристки спирають руки об пройми «киптаря», а танцюристи часом об пояс;

- ◆ міміка застосовується зазвичай в старовинних чоловічих танцях, а також в окремих танцях для виявлення їх змісту [2].

Специфічною ознакою при побудові гуцульських танців є збереження старовинних кроків, фігур, музичної та хореографічної будови, які є ядром для будови нових хореографічних творів. Найважливішою фігурою є «замкнене коло», менш значною – «ряд». Не менш важливим є спосіб держання за плечі, за рамена і рідше – за долоні, обумовлений обмеженням величини фігур, сильним та швидким танцюванням, виконанням всіма танцюристами однакових рухів.

Повторення кроку, фігури, окремих частин танцю, інколи цілої будови, є одним із прийомів композиції. Найпоширенішим вважають складання різних елементів у цілість. Для новіших танцювальних кроків є характерне злиття двох чи трьох різних кроків в один. Широке застосування у композиції належить методу роздрібнення окремих частин хореографії та музичної будов танців, а молодшим є стягнення, коли одну фігуру творять стягнені різнотипні та однотипні структури, що мають вигляд кола чи ряду. Композиції гуцульських народних танців притаманна симетрія.

Гуцульські народні танці мають просту будову: вступ, основна частина та закінчення. В основному вони є масовими. Рисунок танців виразний, чіткий та швидко запам'ятовується.

Ключовими завданнями у викладанні гуцульського народного танцю є:

- ◆ поглиблене вивчення хореографічної культури даної етнічної групи;

- ◆ удосконалення танцювальної техніки;

- ◆ відпрацювання навичок та вмінь відтворення особливостей стилю й характеру притаманних цьому регіону;

- ◆ дотримання стилістичних особливостей при побудові нових танцювальних етюдів чи танців.

Під час роботи з студентами, викладач-хореограф повинен чітко розуміти поставлене перед ним завдання та вміти скласти план роботи для ефективного його виконання. Слід познайомитися із майбутньою аудиторією та створити дружню атмосферу для подальшої роботи. Коротко ознайомити з історією та традиціями Гуцульщини. За допомогою словесного педагогічного методу – бесіди, спрямувати студентів на активізацію отриманих знань. Розучити основні положення рук, кроки, ходи. Наочно показати особливості виконання

народних танців розглядуваного регіону на прикладі народних колективів. Адже демонстрація є надзвичайно дієвим педагогічним методом у хореографічній практиці. У вивченні нових елементів дотримуватися принципу «від простого до складного». Для закріплення та формування практичних умінь слід використати практичний метод, що є сукупністю вправ зорієнтованих на відпрацювання вивченого [3].

Отже, викладання народного танцю певних етнічних груп є важливою ланкою у збереженні танцювального мистецтва України загалом. Шлях педагога – дослідити-навчити – доволі складний і дуже відповідальний. Оскільки викладач відіграє ключову роль на шляху виховання майбутніх хореографів, танцівників.

Список використаної літератури:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю [Текст] : навч.-метод. посібник для вищ. навч. закладів культури і мистецтв. В. Ф. Володько. К. : Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2002. Ч. 1. – [Б. м.] : [б.в.], 2002. 80 с.
2. Гарасимчук Р. П. Народні танці українців Карпат. Книга 1. Гуцульські танці. Львів, 2008. 608 с.
3. Шалапа С. В., Корисько Н. М. Методика роботи з хореографічним колективом: підручник для студентів спеціальності 6.020202 “Хореографія” спеціалізацій “Народна хореографія”, “Сучасна хореографія”, “Бальна хореографія”. К. : НАКККіМ, 2015. 256 с.